

„Chodzę, mówię, rozumiem”

W drugim roku życia, poza dalszym rozwojem sensoryczno-motorycznym, silnie zaznaczają się procesy i mechanizmy kształtowania się tożsamości i osobowości. W czasie pierwszych 2 lat życia przebiegają tzw. „psychologiczne narodziny” człowieka, przy czym proces ten silniej zaznacza się w drugiej części tego okresu.

Od 6 do 24 miesiąca życia dziecko przechodzi proces odzienia się od matki. Mamy wówczas do czynienia z jego „psychologicznymi narodzinami”. W miarę upływu czasu zaczyna ono funkcjonować jako coraz bardziej niezależna istota.

M. Mahler

Maluch bardzo potrzebuje zainteresowania, dowodów miłości i akceptacji. Często sam okazuje przywiązanie i silne uczucia wobec bliskich. Jednocześnie jednak odczuwa nieprzepatą chęć niezależności, samodzielności, autonomii. Występuje zatem sprzeczność dążeń i pragnień, która objawia się pod postacią różnych nieznośnych zachowań, zmiennych nastrojów, nieprzewidywalnych reakcji. Jako że najprostszym sposobem zaznaczenia swojej odrębności jest przeciwstawienie się – słowo „nie” nabiera w tym czasie szczególnego znaczenia i jest często używane przez dziecko.

Drugi rok życia to także sprawdzanie własnych umiejętności i ograniczeń oraz granic, jakie stawiają dorośli. Mały badacz doskonale już rozumie zakaz, ale jego dusza odkrywcy zwykle podpowiada mu, aby ten zakaz łamać. A owoc zakazany smakuje najlepiej. Na tym etapie maluch nie zdaje sobie jeszcze sprawy z konsekwencji pewnych zachowań i z zagrożeń. Jest też bezkrytyczny w odniesieniu do własnych możliwości – dlatego łatwo popada w tarapaty i należy zachowywać przez cały czas szczególną czujność mając malca na oku i zapewniając odpowiednie warunki dla jego

aktywności.

To, wbrew pozorom, skomplikowany okres i dla dziecka, i dla rodzica.

Dziecko ma kłopot z wyważeniem swoich potrzeb: między dystansem a bliskością, między samodzielnością a zależnością. Wiąże się to z napięciem i dyskomfortem, ale jest niezbędnym etapem w kształtowaniu się osobowości.

Rodzic ma problem z akceptacją sprzecznych zachowań swojego maleństwa. Z manifestowaniem przez nie przywiązania, z zazdrością i zaborczością, z nieposłuszeństwem i przekorą, z nieustającym absorbowaniem uwagi.

Maluch potrafi już czasem zająć się sam sobą, jednak najchętniej bawi się z dorosłymi. Świetnie odnajduje się w zabawach nieco symbolizujących jego ambiwalentne uczucia: w chowanego, ciuciubabkę, w gonienie i uciekanie, zakrywanie i odnajdywanie itp. Lubi wszelką aktywność ruchową i różnego rodzaju manipulacje. W każdym jednak przypadku ważna jest swoboda i możliwość nieskrępowanego wyrażania siebie. Wymaga to od rodzica cierpliwości i elastyczności oraz umiejętności uszanowania pomysłów i rozwiązań dziecka. Można malcowi zaproponować różne formy zabawy i stwarzać sytuacje do wykorzystania bądź trenowania różnych umiejętności, ale nie można narzucać mu sposobów i rozwiązań. Trzeba dziecko wspierać, doradzać, sugerować i dawać pole do kreatywności i poznania opartego na jego własnych doświadczeniach.

...a nazywa się...

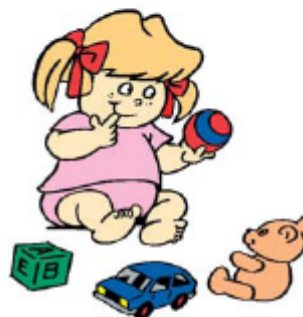

Co należy zrobić

Począwszy od 12 miesiąca życia dziecka, zacznij układać przed dzieckiem różne zabawki. Na początku zacznij od trzech – podaj dziecku ich nazwy. Pozwól dziecku je potrzymać i pobawić się nimi przez chwilę. Następnie zapytaj: „Gdzie jest samochód?”. Daj mu chwilę czasu, żeby mogło rozejrzeć się wokół i znaleźć samochód, dotknąć go lub podnieść. Jeśli dziecko nie podniesie zabawki, Ty ją podnieś i powiedz: „Tutaj jest samochód”, podając zabawkę dziecku. Gdy dziecko trzyma zabawkę, jeszcze raz powtórz nazwę.

Jak to pomaga dziecku w uczeniu się

Takie ćwiczenia pozwolą połączyć umiejętność patrzenia i słuchania, co jest niezbędne w późniejszym procesie uczenia się i czytania. Pomagają one również w budowaniu i utrwalaniu związków znaczeniowych pomiędzy nazwami i przedmiotami.

Rozwój
mowy,
kojarzenie,
pamięć,
uwaga

Wskazówka

W tej grze można też „odszukiwać” ludzi. Jeśli w pokoju są jeszcze jakieś osoby, zapytaj: „Gdzie jest tata?” albo „Gdzie jest...?”.

I jeszcze jedno!

Dziecko w tym wieku nie odpowie, ale pamiętaj, że doskonale rozumie wiele słów, zanim zacznie mówić.

Słowo do słowa – – rozwija się mowa

Co należy zrobić

Staraj się tak mówić i rozmawiać z dzieckiem, aby nieustannie powiększać zasób jego słów. Nieważne, czy już je wypowiada, czy na razie jeszcze tylko (a raczej: aż) rozumie. Jeżeli maluch powie „kot”, dodaj: „Tak, to jest kot. Jest czarny.” A kolejnym razem, np. „To jest czarny kot. To jest kot babci”. Następnie możecie poszukać, podczas spaceru czy w książeczce, białego kota i porównać kolory. W podobny sposób można zestawiać na zasadzie kontrastów, różnić i podobieństw przeróżne rzeczy, zwierzęta, osoby.

Jak to pomaga dziecku w uczeniu się

Dzieci uczą się znacznie szybciej, jeśli mogą połączyć nowe fakty i wiadomości z tym, co już wiedzą i czego nauczyły się wcześniej. Im więcej nowych słów mogą one połączyć słowami już znanymi, tym więcej się uczą.

**Rozwój
mowy,
kojarzenie**

Wskazówka

Im dziecko jest starsze, tym więcej informacji może objąć jednocześnie. Wspomniany kot może być „modelem” odnośnie: odgłosów, ilości łap, koloru, długości ogona itd.

I jeszcze jedno!

Zapytaj, co dziecko pamięta o innych kotach i psach (pytania zmieniaj w zależności od omawianych tematów). W ten sposób budowane są powiązania.

Picasso w krótkich spodenkach

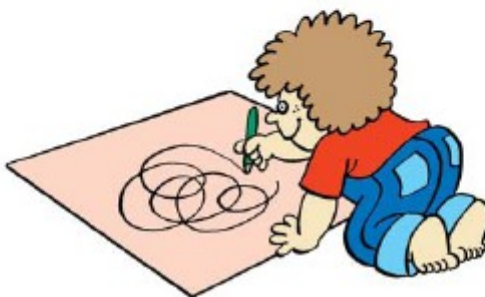

Co należy zrobić

Znajdź spory kawałek tapety albo kartonu i ulóż na zabezpieczonym (np. folią lub ceratą) stole. Przygotuj zestaw kredek, flamastrów czy farb do malowania palcami i pozwól dziecku stworzyć jego „obrazek”. Na początku nie poprawiaj stałe chwytu i ułożenia ręki, mogłoby to zniechęcić dziecko. Przyjdzie na to czas nieco później. Najpierw niech „złapie bakcyła”, potem popracujecie nad techniką.

Jak to pomaga dziecku w uczeniu się

Taka zabawa to pierwszy krok w kierunku pisania. Wykonywanie tego typu działań kształtuje koordynację wzrokowo-ruchową, sprawność manualną oraz wpływa na kojarzenie akcji (ruch ręki trzymającej kredkę) i reakcji (kompozycja na papierze).

**Koordinacja
wzrokowo-
ruchowa,
wyobraźnia**

Wskazówka

Jeśli dziecko zgodzi się poleżeć spokojnie, możesz na dużym arkuszu papieru odrysować zarys postaci dziecka i pokazać dziecku rysunek. Potem dorysuj elementy twarzy, palce itp.

I jeszcze jedno!

W gorące dni dziecko może „malować” wodą po chodniku, a następnie obserwować, jak rysunek znika!

Podjmowanie decyzji, dokonywanie wyborów

Co należy zrobić

Wraz ze wzrostem swoich możliwości i poszerzaniem się umiejętności, coraz częściej maluch staje w obliczu dylematu wyboru. Dokonywanie rozsądnych wyborów jest bardzo ważną umiejętnością i warto ją wspierać poprzez stwarzanie odpowiednich sytuacji i umożliwianie dziecku decydowania. Na przykład wybranie pomiędzy zjedzeniem jabłka lub pomarańczy jest odpowiednim rodzajem wyboru. Ale jeśli dziecko jest zmęczone, nie pytaj go, czy chce iść spać, czy nie.

Jak to pomaga dziecku w uczeniu się

Już od najmłodszych lat warto kształtować w dziecku umiejętność samodzielnego podejmowania decyzji.

Wpływa to dodatnio na jego poczucie własnej wartości, jak również skłania je do myślenia o konsekwencjach przy dokonywaniu wyborów.

**Myślenie,
poczucie
własnej
wartości**

Wskazówka

W życiu codziennym wyszukaj inne wydarzenia, które pomogą dziecku zrozumieć związki przyczynowo-skutkowe.

I jeszcze jedno!

Pokaż, jak można zmoczyć gąbkę, jak zrobić na kartce odciski rąk (użyj farb plakatowych), jak turlać z górki piłkę tenisową, jak oprzeć o siebie dwie książki, by powstał namiot albo jak robić babki z błota.

Literki do zabawy

Co należy zrobić

Około drugiego roku życia dziecko zaczyna interesować się słowem pisanym (ogląda książeczki, gazety, billboardy), warto więc zacząć wprowadzać je w świat liter. Rozpocznij od samogłosek, z czasem wprowadzaj spółgłoski. Wytnij literki z tektury i pokazuj je dziecku, jednocześnie nazywając. Jeśli ozdobicie litery w oryginalny sposób (poprzez pomalowanie, naklejenie ozdób lub przypraw kuchennych, skrawków materiałów) zabawa stanie się jeszcze bardziej pasjonująca! Możesz skorzystać z wzorów liter zamieszczonych w *banku liter* na płycie CD dołączonej do przewodnika.

Jak to pomaga dziecku w uczeniu się

Takie zabawy wprowadzają dziecko w świat liter w sposób łagodny i „zabawowy”. Symbole graficzne stają się dla malca czymś codziennym i naturalnym, kojarzącym się z czymś miłym i wesołym. Możliwość poznawania ich wszystkimi zmysłami jest atrakcyjna dla dziecka i zwiększa jednocześnie prawdopodobieństwo ich zapamiętania.

**Wszystkie
zmysły,
pamięć**

Wskazówka

Podaj przykład rzeczy zaczynającej się na daną literkę, np. „b jak but”

I jeszcze jedno!

Pamiętaj, aby zabawa z literkami była przyjemnością. Nie chodzi bowiem o to, by dziecko nauczyło się od razu całego alfabetu, a jedynie o pokazanie świata pisanego. To ułatwia zapamiętywanie.

Osiągnięcia czwartego półrocza

Dwulatek to już określona osobowość z wieloma nowymi osiągnięciami uzyskanymi w ciągu ostatniego półrocza.

1. Biega, skacze, z niewielką pomocą chodzi po schodach, siada i zsiada z krzesła.
2. Układa przedmioty w szereg, wkłada je w inne przedmioty i układa na miejsce.
3. Nakłada krążki na kijek, nawleka „korale” z otworami o dużej średnicy.
4. Rysuje bazgroły, potrafi naśladować rysowanie kropek i kresek.
5. Dopasowuje odpowiednie kształty (koło, trójkąt, kwadrat) do odpowiednich wgłębień lub konturów.
6. Pije sprawnie z kubka, je samodzielnie łyżką, używa widelca do nakłuwania pokarmu.
7. Nakłada rozpinane części garderoby, zdejmuje luźną bluzę, myje ręczki pod kontrolą osoby dorosłej.
8. Rozumie i wykonuje polecenia złożone typu: „Idź do kuchni i przynieś Twój kubek” oraz zna nazwy większości przedmiotów z otoczenia.
9. Używa kilkudziesięciu słów, łączy w wypowiedziach 2 – 3 słowa, wyraża werbalnie swoje uczucia.
10. Zna i stosuje niektóre rytuały społeczne (podawanie ręki na powitanie), naśladuje w zabawie proste czynności zaobserwowane wcześniej (karmi i kołysze misia).

Jeżeli 24-miesięczne dziecko nie opanowało jeszcze niektórych umiejętności, należy po prostu stwarzać jak najwięcej okazji do trenowania ich, jak najwięcej tzw. sytuacji edukacyjnych, w których będzie mogło rozwijać swój potencjał.